

ת"פ 31015/09/17 - מדינת ישראל נגד אמיר חסן

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 31015-09-17 מדינת ישראל נ' חסן

לפני כבוד השופט אבי לוי

המאשימה מדינת ישראל

נגד

הנאשם אמיר חסן

גזר דין

כללי

הנאשם שלפניי, אמיר חסן, הורשע על-סמך הודאתו בהתאם לעובדות שנכללו בכתב-אישום מתוקן אשר הוגש בענייניו בעבירה של **שוד בנסיבות מחמירות**, לפי סעיף 402(ב) ו-29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**"). כן צורף אישום נוסף שעניינו **החזקת סמים לצריכה עצמית**, לפי סעיף 7(א) ו-7(ג) סיפא לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש].

עובדות ההרשעה

עובדות ההרשעה היו אלו -

ביום 29.8.17, לאחר שנודע לנאשם ולחברו, אדם אלפעור על כך שהגב' מ.פ., ילידת 1956 (המתלוננת) מחזיקה ברשותה סכומי כסף ניכרים, **סיכמו השניים לשדוד אותה**. ואכן, בשעה 16:00 באותו היום, הגיעו השניים בקטנועו של אדם לרחוב טבריה בחיפה והבחינו שם במתלוננת, כשהיא עולה למונית ובידיה סכום בן 10,000 ₪ במזומן, טלפון נייד ושעונים. השניים נסעו אחרי המונית עד הגיעם לרח' יד לבנים. בהתאם להסכמה בין השניים, ירד אדם מהקטנוע ואילו **הנאשם המתין לו על-גביו כדי למלטו לאחר ביצוע מעשה השוד**. אדם המתין למתלוננת בכניסה לביתה וכשנכנסה עם שני התיקים לבניין, התנפל עליה אדם ומשך את תיקיה בחוזקה. המתלוננת התנגדה למעשים ולפיכך, החל אדם לרסס על פניה גז מדמיע והפילה על הארץ כדי למנוע את התנגדותה לגניבת התיקים. אדם נמלט מהמקום, ובהתאם לסיכומם המוקדם של השניים **עלה על הקטנוע והשניים נמלטו כששניהם נושאים עימם התיקים בכוונה לשלול אותם שלילת קבע**.

כתוצאה מהתקיפה נגרמו למתלוננת **סימני חבלה ביד וסימני יובש בקרניות העיניים**. בפועל ניטלו ממנה 10,000 ₪, טלפון נייד ושעונים.

האישום הנוסף עניינו בכך, שביום 15.3.17 בשעת ליל, **החזיק הנאשם ברכבו חשיש במשקל 16.64 גרם נטו וקנבוס במשקל נטו של 0.75 גרם לצריכה עצמית**.

לנוכח גילו של הנאשם (יליד דצמ' 1998) התבקש שירות המבחן להמציא לבית-המשפט תסקיר בעניינו. להלן יובאו

עמוד 1

עיקרי הממצאים בתסקיר.

תסקיר שירות המבחן

הנאשם הוא כבן 19½ שנים ונישא לפני מספר חודשים; הוא בגר 11 שנות-לימוד בלבד ונשר מבית-הספר בשל היעדר עניין בלימודים. הוא שהה תחילה בבית בחוסר-מעש עד אשר השתלב בעבודות עפר במסגרת תאגידים שונים, בהם עבד כשנה וחצי. בתקופה בה שהה בתנאים מגבילים בגין מעורבותו בפרשה דכאן עבד בעסק לעבודות עפר השייך לדודו. עולה, כי התמיד בעבודה וביצע אותה היטב תוך גילוי משמעת והתנהגות ראויה. הוריו גרושים; הוא מנותק-קשר עם אביו מאז עזיבת האב. לעומת זאת, הקשר עם האם טוב מאוד; היא דאגה לנאשם בכל ההיבטים. אין רשומות לחובתו עבירות קודמות כלשהן.

עלה, כי לאחר שנשר מבית-הספר נקלע הנאשם לחברה עבריינית, התנסה בסמים אך בעקבות תפיסתו בידי המשטרה הפסיק להשתמש בהם. ואכן, בדיקת 'ניקיון' שנערכה לו בידי שירות המבחן תמכה בגרסה זו. באוזני קצינת המבחן **קיבל הנאשם אחריות למעשיו** אך השליך את עיקר האחריות על חברו; הוא הסביר מעשיו **בלחץ חברתי, בהיגררות ובהתפתות לכסף קל**. הוא התנער מהתכנון של השוד (אף כי בפני בית-המשפט במהלך דיון הטיעונים לעונש, הוא הבהיר, כי אינו מתכחש לאמור בכתב-האישום ושהמעשים נעשו כולם על-פי הסכמה מוקדמת בינו לבין חברו). הוא תיאר **תחושת אשם וחרטה כנה**. הוא ציין, כי הוא מבין היום היטב את ההשלכות החמורות של מעשיו.

שירות המבחן העריך כי קיים **סיכון בינוני להישנות עבירות בעתיד**. הערכה זו נוטלת בחשבון מצד אחד את אופיו ואישיותו של הנאשם (העדר בשלות רגשית וכוחות אגו, בטחון ודימוי עצמי נמוכים, אימפולסיביות וקושי לשלוט על דחפים) וכן העדר יכולת לבצע שינוי משמעותי עובר להסתבכותו; מצד שני, סבורה קצינת המבחן שאין הוא ניהן בקווים עברייניים או אלימים מושרשים באישיותו ובדרך חשיבתו, אך כי הוא מתקשה להתבונן באופן ביקורתי במצבי-הסיכון שהוא נוטל על עצמו.

קצינת המבחן התלבטה ביחס להמלצתה הראויה בעניינו של הנאשם. היא עמדה על כך שמדובר **בעבירה חמורה בעלת השלכות קשות על קרבנה**; כן עמדה על כך שהנאשם **נעדר עבר פלילי**, המשתדל לנהל אורח חיים נורמטיבי. לפיכך, הוצע לשלבו **בתהליך טיפולי בשירות שיקנה לו כלים חלופיים תקינים להתמודדות ולהתנהגות**. הומלץ, אפוא, להטיל עליו **צו מבחן למשך שנה וחצי** במהלכו הוא ישולב בהליך טיפולי לצד **מאסר שירוצה בעבודות שירות**.

טיעוני הצדדים

התביעה

ב"כ המאשימה עמד על חומרתה של עבירת השוד, על התייחסותו המחמירה של בית-המשפט העליון לעבירה זו; הוא עמד על הערכים החברתיים המוגנים - שמירה על גופו של אדם, על כבודו ועל קניינו ושמירה על שלום הציבור ובטחונו. כן עמד על הנסיבות המחמירות, שבהן בוצעה העבירה - תכנונה המקדים, גרימת הנזק כתוצאה מעשייתה, המניע המחמיר בביצועה (בצע כסף), זהותה של נפגעת-העבירה (אישה מבוגרת שנתפסה בעיני המבצעים כפגיעה וחלשה); ב"כ המאשימה הדגיש, כי אין להמעיט במשקל חלקו של הנאשם בעבירה בהתחשב בשותפותו בתכנון המוקדם ובתפקידו בהבטחת ההימלטות מהזירה, אשר בלעדיו לא היה השוד יוצא לפועל.

לאור כל אלה, הציע מתחם ענישה הנע בין 4 לבין 6 שנות מאסר. ב"כ המאשימה טען, שאין לסטות לקולא ממתחם זה

שכן אינו מתקיימות הנסיבות הדרושות לכך - קיום סיכוי ממשי לשיקום. לפיכך, הוא ממליץ לדחות מכל וכל את המלצת שירות המבחן.

בכל הנוגע לתיק המצורף (**עבירת החזקת הסמים לצריכה עצמית**) הציע ב"כ המאשימה להטיל על הנאשם עונש מאסר מותנה.

ההגנה

הסנגור המלומד, עו"ד יוסף ח'ורי, עתר לאימוץ המלצת שירות המבחן ככתבו וכלשונו. בכישרון רב, לימד סנגוריה על מרשו וניתח את היסודות השונים מהם מורכבת עשיית גזירת-הדין בדיוק רב ובאורח מלא וממצה.

הוא עמד על כך, שמאז הגשת האישום נגד מרשו, הוא לא הסתבך בהסתבכות פלילית כלשהי; מרשו נטל אחריות והודה בכתב-האישום המתוקן אשר הוגש נגדו מרגע שזה שיקף את מצב הדברים העובדתי והמשפטי כהווייתו. הוא עמד על כך שעבירת קשירת הקשר נמחקה מכתב-האישום וכי לא בכדי נעשה הדבר. עוד עמד הסנגור על החיסכון בזמן שיפוטי המקופל בהודאה וכן על החרטה האמיתית, הנלמדת מהודאה בהעדר עתירה מוסכמת לעניין העונש. הסנגור עמד על כך שחלקו של הנאשם באירוע מינורי שכן לא נכח כלל בזירת ההתרחשות אלא במרחק מה מהמקום; הוא לא ביצע את מעשה התקיפה בעצמו; הוא לא קיבל דבר מתוך שלל התקיפה; השתתפותו באירוע נבעה לא מרדיפת-בצע אלא מהיגררות אחר חבר על-מנת להיחשב מקובל בחברה שאליה ביקש להשתייך. הסנגור עמד על הטראומה המלווה את הנאשם מאז תחילת ההליכים המשפטיים בעניינו, זו הכרוכה במעצר ובמעצר-הבית הממושך. הוא עמד על כך שטראומה זו הביאה את הנאשם לקבל החלטות משמעותיות ולערוך מפנה של ממש בחייו; להינשא; להתמסד; להיפרד מהשימוש בסמים וללכת בדרך הנורמטיבית.

הסנגור סבר שמתחם הענישה צריך לנוע בין 6 חודשי מאסר (לריצוי בעבודות שירות) לבין 18 חודשי מאסר; לדעתו ראוי לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהסתפק במאסר שלא לריצוי במתקן כליאה. לחלופין, ואם אקבע מתחם ענישה גבוה יותר, ראוי, מטעמי שיקום, לדעתו, לחרוג הימנו בשים לב לעברו הנקי של הנאשם, לגילו הצעיר, להודאתו וחרטתו ובעיקר להמלצת שירות המבחן.

דברו האחרון של הנאשם

הנאשם ציין כי טעה, כי הוא מצטער, ואף כי הוא מבקש להביע חרטתו באוזני נפגעת-העבירה. הוא ציין שכל חייו השתנו; כי הוא התרחק מחבריו דאז, שהוא עובד במקום עבודה מסודר; ואף נטל על עצמו אחריות בהקמת בית.

דין והכרעה

האירוע, אשר הביא את הנאשם שלפניי אל ספסל הנאשמים הוא אליבא דכולי עלמא **אירוע חמור, מעורר סלידה ומביש**. תקיפתה המתוכננת של אישה מבוגרת מתוך מגמה לגזול ממנה את רכושה הוא מעשה, אשר חברה מתורבתת חייבת **להוקיע ולהקיא מקרבה**. מובן, שתפקידה של מערכת השפיטה הוא לפעול על-מנת לסלק תופעות שכאלה מקרבנו, בפרט מקום בו נעשה הדבר בצוותא חדא, תוך שימוש בגז מדמיע, ותוך גרימת חבלות לאותה נפגעת. הדברים ידועים ואין צורך להכביר בהם מילים. דרכה של המערכת המשפטית בכגון דא היא, ככלל, **הטלת ענישה הולמת**

ומרתיעה, ענישה המשדרת לעברין עצמו ולשכמותו מסר ברור חד וחלק שמעשים שכאלה לא יתקבלו במקומותינו.

מספר שיקולים עשויים לצייר את גזירת עונשו של הנאשם בצבעים מעט כהים פחות. העובדה שאף כי היה שותף לתכנון האירוע, לא השתתף בפועל בתקיפה; לא הוברר עד תום אם הפעלת הגז המדמיע נעשתה על דעתו; לא הוברר אם במסגרת אותה 'הסכמה' דובר על שימוש באלימות שמעבר לעצם משיכת התיקים, כפי שנעשה בפועל.

ברור, שהאחריות למכלול האירוע מוטלת על הנאשם לנוכח היותו מוגדר בכתב-האישום כמבצע בצוותא ולנוכח האמירה המפורשת בעניין זה בכתב האישום. למקרא כתב-האישום וכן לאחר התוודעות לאופיו ולאישיותו של הנאשם (מתוך תסקיר שירות המבחן) ראוי להסיק שהנאשם העיקרי, המבצע העיקרי והרוח החיה בפרשה הוא דווקא שותפו למעשה ולא הנאשם שלפניו. לכן, בוודאי יוודע משקל בבואי לקבוע את מתחם העונש ההולם. מובן, כי גם לנסיבות האישיות של הנאשם, לגילו הצעיר, לעברו הנקי ולניסיונותיו להשתקם כמו גם להמלצות שירות המבחן לממצאיו ולמסקנותיו ראוי לייחס משקל בבואי למוד לנאשם עונש.

הנה כי כן ראינו, שגזירת עונשו של הנאשם איננה תהליך חד-מימדי. הן בהיבטי הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, הן בהיבטי הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה מתרוצצים להם זה לצד זה שיקולים לחומרה ולקולה וראוי לעמוד עליהם בזהירות ולשוקלם על-פי משקלם הנכון על-מנת שהתוצאה המתקבלת תהא הולמת וצודקת.

אפנה, אפוא, לתהליך גזירת העונש בהתאם להנחיות הבניית הענישה הקבועות בסימן א'1 שבחוק העונשין.

כידוע, העיקרון המנחה בענישה הוא עקרון ההלימה: שימורו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג העונש המוטל עליו ומידתו (סעיף 40 לחוק העונשין).

נקודת המוצא בגזירת העונש היא קביעת מתחם העונש ההולם למעשה העבירה שביצע הנאשם בהתאם לעקרון ההלימה (סעיף 40ג(א) לחוק העונשין).

הדרך לקביעת מתחם העונש ההולם עוברת באיתור הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בערכים הללו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

בענייננו עסקינן **בשני אירועים נפרדים**, בהתאם לכללים שנקבעו בכגון דא בפסיקת בית-המשפט העליון (ראו לעניין זה: ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל, מפי כב' השופטת ברק-ארז, ניתן ביום 29.10.14; ע"פ 9308/12 עיסא נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 30.7.15). אין למצוא כל קשר ענייני בין מעשה השוד לבין האישום המצורף שעניינו החזקת הסם (מכוח ת"פ 1010-01-18). עסקינן באירועים בעלי אופי שונה, אשר בוצעו במועדים שונים ולפיכך יש לראות בעבירות השונות אירועים נפרדים. עם זאת, בגין שני האירועים יוטל **עונש כולל**, בהתאם לסעיף 40ג(ב) לחוק העונשין.

אפנה, תחילה, לקבוע את מתחמי הענישה הראויים לכל אחד מהאירועים הללו.

אפתח בהתייחסות **לאירוע השוד**.

הערכים החברתיים שנפגעו ומידת הפגיעה בהם

עמדנו לעיל על הערכים החברתיים שבהם פגעו מעשיו של הנאשם ושותפו. מעשה שוד של אישה מבוגרת, המבוצע תוך שימוש באלימות, והתזת גז מדמיע לעבר פניה פוגע בערך שעניינו זכותו של אדם לשלמות גופו; זכותו של אדם לרכוש הפרטי ולמניעת פגיעה בו; השמירה על הסדר הציבורי ושלום הציבור בפרט.

מידת הפגיעה בערכים המוגנים הללו הניבטת ממעשיהם של השניים היא ממשית. המדובר במעשה מתוכנן אשר יועד לפגוע באדם מוחלש תוך ניצול חולשתו היחסית. בוצע מעשה אלים שנועד לאפשר נטילת רכוש בעל-ערך רב ממניע המתמחה בבצע כסף.

מדיניות הענישה הנוהגת

בית-המשפט העליון הדגיש, גם לאחרונה, את תחושות שאט-הנפש וההוקעה המתעוררות בקרבו של כל בן-תרבות אל מול מעשי שוד אלימים, בפרט כאלה המבוצעים כלפי אנשים מוחלשים ובפרט כלפי אנשים מבוגרים (ע"פ 6975/17 **נערה נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 25.1.18). לפיכך, נקבעה לעבירות מן הסוג הזה מדיניות ענישה מחמירה, המעמידה במרכז את שיקולי הגמול וההרתעה, הן של היחיד הן של הרבים. עמדה על כך כב' השופטת ע' ארבל בע"פ 5265/12 **עמור נ' מדינת ישראל**, פסקה 8 (ניתן ביום 27.12.2012) בצינה כדלהלן:

"עבירה זו אסור לה שתקנה אחיזה במחוזותינו ועלינו לפעול לעוקרה היכן שניתן. עבירת השוד פוגעת בציבור הקורבנות המסוים במסגרת האירוע, כמו גם בכלל האוכלוסייה כאשר גורמים עבריינים מאיימים על שלומה ורווחתה. על בתי המשפט להעביר מסר מרתיע לכל מי שבוחר להשיג רווח 'קל' בדרך עבריינית תוך פגיעה באנשים תמימים הנקרים בדרכם. כאמור, בנסיבות רגילות הרתעה זו צריכה לכלול מאסר בפועל"

ראו גם הדברים שנכתבו במסגרתו של ע"פ 5034/13 **דזלילוב נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 17.9.14) לפיהם:

"מן הראוי לחזור ולהדגיש, כי מחובתם של בתי המשפט להעביר מסר מרתיע, וחד משמעי, לפיו כל מי שבוחר בדרך עבריינית ואלימה כדי להשיג רווחים קלים על חשבון הזולת, תוך פגיעה פיזית ונפשית בקורבנות חסרי מגן, אחת דינו להישלח מאחורי סורג ובריח לתקופה משמעותית וממושכת".

מעשי השוד שונים זה מזה במידת חומרתם והערכאות השיפוטיות ערכו אבחנות אלו היטב. עמד על כך כב' השופט רובינשטיין, במסגרת ע"פ 4841/13 **ספי נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 6.2.14) בצינו כדלהלן:

"באשר לקביעת מתחם העונש ההולם - כנודע, לובשת עבירת השוד פנים וצורות רבות וקביעת מתחמי הענישה ההולמים בגינה מגוונת; אך פטור בלא כלום אי אפשר (בבלי, חולין כז ע"ב), ואת המסגרת קבע כמובן המחוקק בקביעת 'תג העונש' לעבירה זו - אין זה דין של עבירה שנעברה תוך פגיעה פיזית אלימה לעבירה שבוצעה על דרך הפחדה בלבד; אין זה דין של עבירה שנעברה לאחר תכנון והכנה מוקדמים לעבירה אקראית-ספונטנית; אין זה דין של עבירה שנעברה בחבורה לדינה של עבירת אדם יחיד; אין זה דין של עבירה שנעשתה תוך שימוש בנשק, חם או קר, לעבירה שנעשתה ללא שימוש בנשק; אין זה דין של עבירה חד פעמית למסכת שיטתית של עבירות [...]"

משכך, על מנת לשרטט כדבעי את מתחם העונש ההולם, בעניינו של הנאשם, עיינתי בפסיקה רחבה העוסקת בעבירה שבגינה הורשע הנאשם דכאן.

כך למשל, בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 1233/15 **מאג'ד נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 19.1.16) דחה בית המשפט העליון ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים, במסגרתו הושת על המערער **עונש מאסר בן 36 חודשים לריצוי בפועל**. עונש זה הושת על המערער בגין ביצועה, על פי הודאתו, של עבירה שעניינה שוד בנסיבות מחמירות, **בניגוד לסעיפים 402(ב) ו-29 לחוק העונשין**. עובדות מקרה השוד לימדו, כי המערער (**הנעדר עבר פלילי**), ונאשם נוסף קשרו קשר לשדוד נשים מבוגרות. כך, בצוהרי היום, בשכונת רמת בית הכרם בירושלים, החל המערער לעקוב אחר שתי נשים - המתלוננת (**ילידת 1934**) שענדה על צווארה שתי שרשראות זהב; וחברתה. בהתאם לתוכנית שרקמו שני הנאשמים, המערער תצפת מקצה הרחוב אל הנשים, בעוד הנאשם הנוסף פנה אליהן בשאלת סרק; ותוך שהן השיבו לו, הוא תלש בכוח את שתי שרשראות הזהב מצווארה של המתלוננת. לאחר המעשה, נמלטו המערער והנאשם הנוסף יחדיו מהמקום וחילקו ביניהם את השלל הגנוב, כך שברשות כל אחד מהם נתפסה שרשרת אחת. כתוצאה מהמעשה נגרמה למתלוננת חבלה קלה בצווארה.

בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 936/14 **אברהם נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 31.8.14) דחה בית המשפט העליון ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב, במסגרתו הושת על המערער, לאחר ניהול הליך הוכחות, עונש מאסר בן **20 חודשים לריצוי בפועל**. עונש זה הוטל על המערער בגין ביצועה של עבירה שעניינה שוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין. עובדות מקרה זה לימדו, כי באישון לילה, בעוד המתלונן משוחח בטלפון נייד שהיה ברשותו. הגיח המערער מאחורי המתלונן, כשהוא מלווה בשלושה אחרים (אשר זהותם אינה ידועה למאשימה) והכה את המתלונן בצד פניו באמצעות אגרוף. בעקבות התקיפה כמתואר לעיל, נפל המתלונן ארצה והטלפון הנייד נשטט מידי. או אז, שדד המערער את המתלונן "בכך שנטל את הטלפון הנייד והעבירו לאחד האחרים". עוד נטען, כי בהמשך שדד המערער את המתלונן, בעודו מוטל על הארץ, "בכך שניסה לחנוק את המתלונן בצווארו באמצעות שרשרת שענד, אליה היה מחובר צרור מפתחות... ולאחר מכן תלש את השרשרת מצוואר המתלונן". בתגובה לאלימות המתוארת שהופגנה כלפיו, החל המתלונן לצעוק, דחף את המערער והחל להימלט מפני המערער והאחרים. נטען, כי המערער המשיך לדלוק אחר המתלונן לאורך כ-100 מטרים נוספים, כאשר המתלונן נס על נפשו.

בפרשה נוספת שנדונה במסגרת ע"פ 1286/13 **אבו ג'ומעה נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 20.1.14) דחה בית המשפט העליון ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, במסגרתו הושת על המערער, עונש מאסר בן **36 חודשים לריצוי בפועל**. עונש זה הוטל על המערער בגין ביצועה של עבירה שעניינה ניסיון לשוד בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 402(ב) ו-25 לחוק העונשין. עובדות מקרה זה לימדו, כי המערער (**בעל עבר פלילי**) עקב אחרי שתי נשים, שהילכו אותה עת ברחוב בכרמיאל. בהגיעו אליהן, ניסה המערער לשדוד אותן באופן שניסה תחילה לקחת את תיקה של אחת המתלוננות, אשר היה תלוי על כתפה; לאחר מכן, איים המערער על שתי המתלוננות באמצעות מברג שהיה ברשותו, בניסיון לשדוד את ארנקיהן ולמנוע את התנגדותן. תוך כדי ניסיון השוד, רדף אחר המערער אדם נוסף שהשתלט עליו עד הגעתה של המשטרה לזירה.

בפרשה נוספת שנדונה במסגרת ע"פ 3160/12 **כריסטאין ואח' נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 21.4.13) קיבל בית המשפט העליון ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב, במסגרתו הושת על כל אחד מהמערערים, בתום שמיעת ראיות, עונש מאסר בן 50 חודשי מאסר לריצוי בפועל. עונש זה הוטל על המערערים בגין ביצועה של עבירה שעניינה **שוד בנסיבות מחמירות** לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין. עובדות מקרה זה לימדו, כי בשעות הליל צעד המתלונן (**אדם נכה**) בסמטה בסמוך לגינת לוינסקי בתל-אביב. המערערים, אזרחי אריתריאה, אשר ראו את המתלונן בגפו, הכו אותו בראשו וניסו לשדוד אותו אך הוא הצליח להימלט. המערערים רדפו אחר המתלונן, חנקו אותו, תקפו אותו בבעיטות ובאגרופים וגנבו ממנו טלפון נייד וארנק ובתוכם 120 ש"ח. בית המשפט קיבל כאמור את הערעור והעמיד

את עונשם של המערערים על **42 חודשי מאסר לריצוי בפועל**.

לפסיקה נוספת ראו: ע"פ 4841/13 ספי נ' **מדינת ישראל** (ניתן ביום 6.2.14); ע"פ 5833/12 פלונית נ' **מדינת ישראל** (ניתן ביום 12.9.13).

הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ט' לחוק העונשין)

הגיעה השעה לשקלל את משקלן של הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה. העבירה הייתה **מתוכננת**. למדתי, מהאמור בכתב-האישום שבמסגרת הסכמה בין הנאשם לבין שותפו הוחלט על ביצוע מעשה השוד, כפי שבוצע. **חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה אמנם אינו משני אך לטעמי, אין לראותו כרוח החיה באירוע**. מוכן אני לקבל טענתו, שלפיה יוזם האירוע היה שותפו; בוודאי שמי שביצע בפועל את הפעולות האלימות נטל את השלל ולבסוף גם נהנה ממנו הוא שותפו. **הנזק אשר עלול היה להיגרם מביצוע העבירה היה רב**. אכן, אין לדעת לאן עלולה הייתה להוביל הפעולה אשר ננקטה נגד קרבן-העבירה. בפועל, אכן באה מצדה התנגדות אשר הביאה לפגיעה בה. כאשר האלימות פורצת, אין לדעת היכן תיעצר. בפועל **נגרם נזק של ממש**. רכושה בעל-הערך של המתלוננת ניטל ממנה (ולא הוחזר לה עד עצם היום הזה). מעבר לכך, היא **נחבלה ונגרם לה יובש בעיניה**. הנאשם עשה את שעשה, לדבריו, מפאת שנגרר אחר חברו; אינני מוכן לקבל את הטענה, שבצע כספי לא היה בין מניעיו לעשייתו.

הנאשם צעיר אמנם, אך הבין היטב את הפסול שבמעשיו, יכול היה וצריך היה להימנע מלבצעו. העבירה בוצעה באלימות ובאכזריות תוך ניצול לרעה של כוחו הפיזי של שותפו של הנאשם ביחס לקרבן העבירה.

בהתחשב במכלול סברתי שמתחם העונש ההולם את מעשה השוד שבעשייתו הורשע הנאשם לנוכח חלקו בו, **נע בין 16 חודשים לבין 40 חודשי מאסר לריצוי בפועל**.

קעת, אתייחס בקצרה למתחם העונש הולם את "האירוע השני", שעניינו עבירת **החזקת סמים לצריכה עצמית**, לפי סעיף 7(א) ו-7(ג) סיפא לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש]. כפי שפורט, עמדתה של המאשימה הינה כי במקרה דכאן יש להטיל עונש מאסר מותנה. אכן, השימוש בסמים היא תופעה קשה אשר החברה הישראלית מתמודדת עמה. המשתמשים בסמים נפגעים בריאותית כתוצאה מתופעות שונות הקשורות לשימוש בסם. הדבר משפיע באורח ישיר על בני-משפחותיהם, על הסובבים אותם ועל החברה בכלל. ההתמכרות מביאה עמה לא פעם תופעות קשות של אלימות, פגיעות ברכוש הזולת, פגיעה קשה במרקם המשפחתי ועוד. הערך החברתי אשר נפגע פועל יוצא של מעשי הנאשם הינו ברור - שמירה על בריאות הציבור ועל בטחונו ובטחון רכושו מפני פגיעה הרעים של המתמכרים לסמים. כאן המקום לציין, כי מדיניות הענישה בעבירות בעבירה הנ"ל תלויה **בנסיבותיו** של כל מקרה ומקרה. במובן זה, נודעת חשיבות מרובה **לסוג הסם המוחזק ולכמותו** (ראו: ע"פ 3820/09 **מדינת ישראל נ' חיים אוחיון**, ניתן ביום 6.9.09). על מנת לשרטט את מתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם, עיינתי בפסיקה רחבה העוסקת בעבירה שעניינה החזקת סמים (מהסוג דכאן ובכמויות דומות) {ראו למשל - ת"פ(שלום נתניה) 232284-02-16 **מדינת ישראל נ' ינקו** (ניתן ביום 27.6.16); ת"פ 24986-12-15 (שלום אילת) **מדינת ישראל נ' אקנין** (ניתן ביום 1.5.16); ת"פ (שלום ת"א) 44912-11-13 **מדינת ישראל נ' וולף** (ניתן ביום 24.1.16)}.

בהתחשב במכלול, מתחם העונש ההולם את החזקת סמים בעניינו של הנאשם שלפניי **נע בין הימנעות מהרשעה (לצד הטלת של"צ) לבין הטלת מספר חודשי מאסר על תנאי**, לצד עונשים נלווים.

בשלה כעת העת להתאים לנאשם **עונש כולל** (בגין שני האירועים). לצורך זה, ראוי להביא בחשבון את נסיבותיו האישיות, הן הנסיבות **שאינן קשורות בביצוע העבירה**.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40יא לחוק העונשין)

אין ספק שעונש מאסר יפגע בנאשם פגיעה של ממש, בפרט על רקע גילו הצעיר. זוהי **הסתבכותו הפלילית המשמעותית הראשונה של הנאשם**. הוא מצוי כעת על **מסלול השיקום**; הוא עובד באורח מסודר לשביעות רצון מעבדו. הוא נישא. הוא מצוי בשלבים מתקדמים של הקמת בית עם בת-זוגו. **עונש מאסר בוודאי יפגע גם ברעייתו**, אשר נישאה עמו זה מקרוב.

כתוצאה מביצוע העבירה ומהרשתו נגרמו לנאשם נזקים. הופסקה עבודתו; הוא שהה במעצר ובמעצר בית. הנאשם **נטל אחריות על מעשיו ועושה מאמצים לחזור למוטב**. לא מצאתי כי הוא עשה מאמצים לתקן את תוצאות העבירה (ע"י הפניית מכתב התנצלות לקרבן העבירה) או לפצותה בגין הנזק שנגרם לה. הוא **הודה באשמה ובכך הביע חרטה על המעשה וחסך זמן שיפוטי ניכר**. סבורני, שכעולה מתסקיר שירות המבחן, נסיבות חייו הקשות של הנאשם (חייו ללא אב בבית) השפיעו על ביצוע מעשה העבירה. הנאשם **נעדר עבר פלילי** ובהתאם לעמדת שירות המבחן עומדים לו **סיכויי-שיקום טובים**.

גזירת העונש

האם מקרהו של הנאשם מצדיק היזקקות להוראות סעיף 40ד לחוק העונשין לצורך חריגה לקולא ממתחם הענישה ההולם, כפי שביקש הסנגור באמצע את המלצת שירות המבחן? לטעמי, **התשובה לשאלה זו שלילית**. אכן, עיון מעמיק בתסקיר שירות המבחן גופו, בממצאיו ובמסקנותיו מביא בהכרח לכלל דעה **שאינן ניתן לומר על הנאשם שהוא השתקם או אפילו שקיים סיכוי סביר לשיקומו**. שירות המבחן העריך את **רמת הסיכון הנשקפת מהנאשם כרמה בינונית**. הוא עמד על אבני-הנגף החוצצות בינו לבין אפשרות השיקום, כאלו הנעוצות באופיו באישיותו ובאורחותיו. הוא אמנם הביע תקווה ונכונות לנסות להעלות את הנאשם על דרך השיקום. עם זאת, אין בכך, לטעמי, כדי לקבוע כי קיים סיכוי סביר לשיקום. יותר מכך, כמצוין לעיל, **הנאשם לא פעל על-מנת לפצות את נפגעת העבירה או להתנצל בפניה**.

עם זאת, מכלול השיקולים האישיים מחייב הקלה עם הנאשם והליכה לקראתו על-מנת לאפשר לו שיקום בהקדם האפשרי (ראו לעניין שיקולי האיזון בענישה, עת עסקינן בנאשם הנעדר עבר פלילי - ע"פ 5833/12 פלונית נ' מדינת ישראל, פסקה 5, ניתן ביום 12.9.13).

השלכת הנסיבות הללו הינה גזירת עונש המצוי **בתחתית מתחם העונש ההולם**.

לפיכך, מצאתי לגזור לנאשם עונשים כדלקמן -

- א. **16 חודשי מאסר לריצוי בפועל** בניכוי תקופת מעצרו הסגור.
- ב. 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים לבל יעבור עבירה של שוד בניגוד לסעיף 402 לחוק העונשין או עבירה אחרת מסוג פשע הכרוכה בשימוש באלימות.
- ג. 3 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים לבל יעבור עבירה על פקודת הסמים המסוכנים.

ד. תשלום פיצוי למתלוננת בסך של 15,000 ₪ עד יום 1.1.19.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, כ' סיוון תשע"ח, 03 יוני 2018.